

30. neděle v mezidobí

VSTUPNÍ ANTIFONA Žl 105,3-4

Ze srdce ať se radují, kdo hledají Hospodina. Uvažujte o Hospodinu a jeho moci, hledejte vždy jeho tvář!

Uvedení do bohoslužby A

„Křesťané, pomáhejte světu při budování civilizace lásky,“ volal papež Pavel VI. nedlouho před svou smrtí. Říkal, že svět má dost těch, kteří budují civilizaci vědy a techniky, ale že má nedostatek těch, kteří budují civilizaci lásky. Co měl na mysli tou civilizací lásky? Dnešní Boží slovo nám chce dát odpověď, ale napřed se ptejme každý po svém osobním příspěvku k budování světa. Buduji a nebo bořím?

Nebo:

Mše svatá začíná vstupem kněze do posvátného prostoru. Věřící se v kostele shromažďují, zaujímají svá místa, postupně vytvářejí jednotu, neboť všichni přicházejí ze stejného důvodu a ke stejnému cíli. Jestliže před začátkem mše svaté zpívají píseň nebo se společně modlí, vytvoří potřebnou jednotu mnohem lehčeji. Svatým shromážděním se však stanou až příchodem kněze. Teprve tím okamžikem shromáždění je schopno konat oběť. Věřící povstanou a tím ukazují, že jsou si vědomi své připravenosti konat posvátný obřad. Povstání je zde znamením jednoty i znamením rozhodnutí být při tom a spolu konat to, co se bude dít. Právě nyní, před samotným začátkem naší nedělní eucharistie, máme příležitost nasměrovat naše myšlenky, soustředit se a vytvořit společenství se všemi kolem nás a tím i se samotným Kristem.

Uvedení do bohoslužby B

Zase jsme tu pospolu, abychom se setkali s Kristem Pánem v jeho slovu a ve společenství jeho stolu. Zase máme příležitost zahlédnout velikost jeho milosrdenství. Ne jako slabost dobráčka, jak si to lidé někdy představují, ale jako Boží dokonalost. Abychom byli schopni tuto Boží dokonalost zahlédnout, pokořme se, uznejme vlastní slepotu a prosme o pomoc.

Nebo:

V eucharistické modlitbě se v jejím závěru dostáváme k prosbám, kdy v tichu nasloucháme knězi a v duchu k jeho slovům připojujeme záležitosti a prosby, které sami neseme ve svých srdcích. Mše svatá není omezena jen jedním předem definovaným úmyslem. Využijme té možnosti a nebojme se prosit Otce skrze jeho Syna v Duchu svatém. Formulace proseb v eucharistické modlitbě zahrnují všechno důležité, zač máme prosit, stačí jen být pozornými. V samém závěru eucharistické modlitby zaznívá doxologie, jí se vyjadřuje Boží oslava. Jediným slovem Amen společně potvrzujeme slova kněze a připojujeme se k nim.

Uvedení do bohoslužby C

Kdo je tvůj nepřítel, ten o tobě roztroušuje chyby, které nemáš. Kdo je tvůj známý, ten pochválí, co je na tobě dobrého. Ale jen tvůj dobrý přítel, tě upozorní na chyby, které máš. Pán Ježíš se k nám chová jako nejlepší přítel. Upozorňuje nás vždy znovu a znovu na naše chyby. Dnes nám připomíná, abychom nikým nepohrdali, když žije jinak, než se nám líbí. Chce, abychom pochopili, v čem je lidská bída a v čem spočívá pravá velikost Božích dětí. Přivítejme našeho přítele a učitele s pokorou.

Nebo:

V závěru každé mše svaté dostáváme úkol. Jsme posíláni. Setkání s Kristem si nelze nechat pro sebe. Ježíš chce být skrze nás přítomen ve světě, ve kterém žijeme. Vydal se přece za všechny. Nemůžeme ho tedy ponechat v chrámě, uzavřít do svatostánku nebo do svého srdce, ani omezit jen na neděli. Lidé kolem nás čekají na jeho radostné poselství všude a kdykoli.

Říká se Sláva na výsostech Bohu

VSTUPNÍ MODLITBA

Všemohoucí, věčný Bože, rozmnož naši víru, naději a lásku, ať s radostí plníme, co přikazuješ, aby se na nás splnilo, co slibuješ. Prosíme o to skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. - Amen.

Cyklus A:

Uvedení do 1. čtení

Ve starozákonním čtení uslyšíme, jak vypadalo sociální zákonodárství Izraele. Tyto příkazy mohou dnes připadat někomu naivní, ale nemylně se: jejich duch patří dodnes k ideálům sociálního zákonodárství moderní civilizace. Tyto pokyny jsou konkretizací přikázání „miluj svého bližního jako sebe sama.“ Je dobré si všimnout, že je uvedena i motivace pro takovéto jednání: „sami jste byli přistěhovalci v egyptské zemi.“

Nebo:

Pro život izraelské pospolitosti na cestě pouští i pak později v zaslíbené zemi byla důležitá jak věrnost Hospodinu jako skutečnému Bohu, tak vzájemné vztahy mezi členy národa. Bez jejich dobrého uspořádání nemohl Izrael naplnit svůj úkol, proto Boží slovo usměrňuje tyto vztahy až do všelikých podrobností. Společným jmenovatelem je zde požadavek úcty k důstojnosti každého člověka.

1. ČTENÍ Ex 22,20-26 *Kdybyste ublížili vdově a sirotku, vzplane můj hněv proti vám.*

Čtení z druhé knihy Mojžíšovy.

Toto praví Hospodin:

„Nesužij přistěhovalce a neutiskuj ho, neboť sami jste byli přistěhovalci v egyptské zemi.

Neublížujte vdově a sirotku. Kdybys jim ublížil, že by si mně stěžovali, uslyším jejich stížnost, můj hněv vzplane, zahubím vás mečem, a vaše ženy budou vdovami a vaši synové sirotky.

Půjčíš-li peníze někomu z mého lidu, chudákovi, který bydlí vedle tebe, nechovej se k němu jako lichvář. Nežádej od něho úrok. Vezmeš-li si jako zástavu plášť svého bližního, vrať mu ho do západu slunce. Je to pro něho jediná pokrývka, plášť pro jeho tělo. V čem by měl spát? Bude-li si mně stěžovat, uslyším ho, neboť jsem soucitný.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

Ži 18,2-3a.3bc-4.47+51ab Odp.: 2

Odp.: Miluji tě, Hospodine, má sílo!

Miluji tě, Hospodine, má sílo, - Hospodine, má skálo, mé útočiště, zachránce můj!

Odp.

Můj Bože, má skálo, na niž se utíkám, - můj štíte, rohu mé spásy, ochrano má! - Budu vzývat Hospodina, jemuž náleží chvála, - a od svých nepřátel budu vysvobozen.

Odp.

Ať žije Hospodin, požehnána bud' moje Skála, - sláva bud' Bohu, mému spasiteli! - Veliká vítězství jsi popřál svému králi, - dáváš přízeň svému pomazanému.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Už od prvních řádků listu svatého apoštola Pavla získáváme dojem, že soluňská obec je velmi horlivá, a to natolik, že je pro ostatní společenství vzorem. Jak dospěla k takové horlivosti? Přijali Boží slovo, změnili svůj život podle Kristova vzoru, obrátili se od zla, dali se do služby Bohu, a to vše v živé naději na Kristův příchod. Při naslouchání tomuto listu se nám objeví otázka, zda by tak mohli psát současní kněží o svých farnostech.

Nebo:

Svatý apoštol Pavel nechválí Soluňany za všechno, co dělají. Když je chce vést k lepšímu, používá zajímavé metody: připomíná jim dobré, upřímné a pravdivé počátky jejich víry, jejich prvotní obrácení. Na této cestě mají pokračovat i nadále.

2. ČTENÍ 1Sol 1,5c-10 *Obrátili jste se od model, abyste sloužili Bohu a vyčkávali jeho Syna.*

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Soluňanům.

Bratři a sestry!

Vy sami víte, jak jsme se chovali mezi vámi kvůli vám. A vy jste napodobovali nás i Pána, přijali jste nauku v mnohém soužení, s radostí Ducha svatého, takže jste se stali vzorem pro všechny věřící v Makedonii a Achaji.

Od vás se přece slovo Páně rozšířilo nejen po Makedonii a Achaji, ale i po všech místech se roznesla zpráva o tom, že jste uvěřili v Boha, takže my o tom už nemusíme nic říkat. Vždyť tam lidé sami o tom vypravují, jakého přijetí se nám u vás dostalo a jak jste se od model obrátili k Bohu, abyste sloužili Bohu živému a pravému a vyčkávali z nebe jeho Syna, kterého vzkřísil z mrtvých, totiž Ježíše; ten nás vysvobozuje od blížícího se Božího hněvu.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Jan 14,23

Aleluja. Kdo mě miluje, bude zachovávat mé slovo, praví Pán, - a můj Otec ho bude milovat, a přijdeme k němu. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

Dnešní evangelium je tak stručné, že méně slovy tak velkou myšlenku nelze ani povědět. Máme tu dva příkazy, u kterých nesmíme přehlédnout několik důležitých rysů. Jednak je tu pořadí: nejprve je láska k Bohu, pak láska k bližnímu. Druhé přikázání je podobné prvnímu, v obou případech se však jedná o lásku k někomu, ale míra této lásky se liší: Boha je třeba milovat s veškerými svými silami, bližního jako sám sebe. Je to nejkrásnější výrok, který byl kdy vysloven lidskou řečí.

Nebo:

Pro zákoníky nebylo přípustné nadřazovat jedno přikázání nad druhé, proto otázka o největším přikázání je vlastně léčkou. Pán Ježíš se do ní ovšem nechytne. Řekne tazateli slova o lásce k Bohu, která se každý věřící Žid, tedy i tazatel, denně modlil, a dále známá slova o lásce k bližnímu. Ukáže tak základ, bez něhož se vše ostatní hroutí, ale na němž všechny další příkazy mohou vyrůst ve smyslupnou stavbu.

EVANGELIUM Mt 22,34-40 *Miluj Pána, svého Boha, a svého bližního jako sám sebe.*

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Když se farizeové doslechli, že Ježíš umlčel saduceje, shromáždili se a jeden z nich, znalec Zákona, ho chtěl přivést do úzkých, a zeptal se: „Mistře, které přikázání je v Zákoně největší?“

Odpověděl mu: „Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“ To je největší a první přikázání. Druhé je podobné: „Miluj svého bližního jako sám sebe.“ Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

MILOVAT BOHA A BLIŽNÍHO

Nepochybně mají pravdu, kdo říkají, že cestu křesťanství do světa zabrzdili ti, co si mysleli, že jim stačí jen jejich zbožné modlitby a nestarali se o bídu lidí kolem sebe. Chtít být zbožný a při tom lhostejný k lidem, to nejde. To není křesťanství. A přece celá staletí jsou poznačena tímto bludem boháčů, kteří Bohu stavěli honosné chrámy z peněz, které vyždímali z poddaných. My dnes už víme, že křesťan si nemůže říci: „Co je mi po lidech, já miluji svého Boha.“ Dnešní svět zase tíhne k opačnému extrému. Mnoho lidí říká: „Co je nám po Bohu? Stačí, když se lidé spojí v opravdovém bratrství.“ Ale Pán Ježíš řekl už před dvěma tisíciletími a platí to doslova i dnes, že jedno bez druhého není možné: Miluj Boha a miluj i bližního. A Pán Ježíš má pravdu. Kdekdo se pohoršuje nad lidmi, kteří chodí zbožně do kostela, ale doma jsou zlí a nesnášenliví. Ono vlastně nelze jinak dokázat opravdovost lásky k Bohu, než ochotnou službou lidem, kdykoli nás potřebují. Bez toho je zbožnost jen sentimentálním pocitem.

Proto je nám, dnešním křesťanům, sympatické, když se zdůrazňuje druhá část Ježíšova přikázání. Pravda, nepoužívá se dnes běžně biblického výrazu láska k bližnímu, říkáme spíše lidskost, solidarita, rovnoprávnost pro všechny, sestavujeme charty lidských práv a bojujeme za sociální spravedlnost. To jsou dnešní jména pro lásku k bližnímu. Někteří se tak zaujali pro tyto krásné lidské ideály, pro druhou část Ježíšova přikázání, že odmítají jako zbytečnost část první. Slyšíme často, že je zbytečné mluvit o lásce k Bohu, že stačí vybudovat svět dobrých lidí. Ale i tady pořád platí: jako není možná nábožnost bez laskavosti k lidem, tak není možné dokázat, aby se lidi měli rádi bez Boha. Člověk sám bez Boha má dost potíží, jak vyjít sám se sebou, jak unést své vlastní chyby a nedostatky. Člověk sám neunes ani sebe, jak mu nemají jít na nervy lidé kolem něj. Někteří lidé koncentrují všechnu nevoli na jednoho člověka ze svého okolí, na kterého jsou nasupeni. Jiní propadají podrážděnosti a nevrlosti vůči všem, a to není o nic lepší.

Člověk sám nic lepšího nedokáže. Teprve v Boží lásce získáme jiné měřítko, jiný pohled na sebe a na druhé: Když Bůh mě má rád takového, jaký jsem, i při mé ubohosti; když Bůh to vydrží s lidstvem a světem, pak i já to

mohu vydržet se sebou, s lidmi kolem sebe, s mým světem. Tak je to. Láska k člověku je zkušebním kamenem, zda je láska k Bohu pravá nebo jen prázdný cit. Nestačí jen zbožné obrácení mysli k Bohu, jak to křesťanský svět dělal v minulosti. Nestačí ani snaha o vylepšení lidstva, jak se to často dělá dnes, neboť povinnost bez lásky dělá člověka mrzutým, odpovědnost bez lásky činí bezohledným, spravedlnost bez lásky dělá člověka tvrdým. Moudrost bez lásky dělá člověka hrozným, přátelství bez lásky činí falešným, pořádek bez lásky činí malicherným, čest bez lásky činí domýšlivým, majetnost bez lásky činí lakomým. Víra bez lásky činí fanatickým a život bez lásky je nesmysl. Ale život v lásce je štěstí a radost. Ano, láska k Bohu a bližnímu patří dohromady jako dvě stěžeje jedněch dveří.

Je to taková spojitost jako u krevního oběhu. Jako krev v plicích se musí okysličit, aby živila všechny údy, tak naše láska se musí zušlechtit v Bohu, aby oživovala lidské vztahy. A ještě jedna podoba s krevním oběhem: krev musí projít všemi údy, než se vrátí zpět do srdce. Tak je tomu také s lidskou láskou: Když postavíš zeď odmítání mezi sebou a bližním, stává se i nepřekročitelnou zdí mezi tebou a Bohem. Kéž by už jednou vyhynuli mezi námi takoví křesťané, kteří dovedou slzet dojetím nad Ježíšovým utrpením, ale bída bližního se jich nedotkne. Kéž by už jednou vyhynuli takoví křesťané, kteří uctivě zdraví každý kříž na rozcestí, ale svého souseda nepozdraví. Pouhá nábožnost činí lásku k Bohu lží. Pouhá humanita zůstává přechoťo jen v hezkých řečech. Kristův následovník to dělá jako to dělal Pán Ježíš: slouží nebeskému Otci tím, že se s láskou věnuje svým bližním. Tak je to správné a tak bychom si to měli zapamatovat: Bez lásky k bližnímu by naše zbožnost byla lží!

NEJKRÁSNEJŠÍ VĚTA

Říká se, že dnešní evangelium je nejkrásnější větou lidské řeči. Méně slovy nelze tak velikou myšlenku povědět. Je v ní shrnuta všechna zjevená i zkušeností získaná moudrost židovského národa, ba všech národů lidského rodu. Prikázání lásky k Bohu a bližnímu je korunou Kristova učení. Proto je dnešní neděle i vyvrcholením všeho našeho kázání. Otázka: Miluješ Boha ve svém bližním, sloužíš mu ve svém bližním? - je otázkou po užitku hlásání evangelia za celý rok, ba za celý život. Dušičkový čas nás vede ke hrobům našich zemřelých a film našich vzpomínek nám vyvolává jejich obrazy: Ten byl dobrý člověk, toho jsem si vážil, toho jsem se spíše bál, ten byl dnes tak, zítra onak, obojaký. Pro ty zemřelé už všechno hledání jejich lidství skončilo: Bůh jim buď milostiv, ať odpočívají v pokoji. Zbývá otázka pro nás: S jakými myšlenkami budou lidé za čas chodit kolem našich hrobů? Je moudré občas se zastavit a zahledět se na sebe sama: Kdo jsem já?

Říkají nám, že tak, jak tu jsme, jsme po tělesné stránce produktem celého biologického vývoje života na zemi. Že od první živé buňky až k nám je nepřetržitá linie tvoření člověka. A naše osobnost? Od každého ze svých rodičů

jsme převzali polovinu dědičných vlastností. Neseme v sobě dědičné vlastnosti všech svých lidských předků. Už při našem zplození, v jádru první buňky bylo zapsáno, zda bude člověk mužem nebo ženou, zda štíhlý či zavalitý, prudký či pomalý. Při vývoji této buňky v matčině těle se prý zopakoval celý vývoj života na zemi. A pak jsme se narodili, jako originál Boha umělce, jako jedinec, jaký tu ještě nebyl a už nikdy nebude. Začalo růst naše člověčenství, naše osobnost. Teď jsme tu. Já, ty, člověk. Můžeme si uvědomit své chování, můžeme je měnit, ovlivňovat, o sobě přemýšlet, můžeme se rozradovat, jednat tak nebo onak. Jsem tedy člověk, ale vím a cítím, že jsem stále ještě nehotový člověk. Tělo je snad už hotové, ale lidská osobnost ne.

To je důležitý poznatek našeho pohledu na sebe: Člověk se narodil toho dne, který je v rodném listě, ale osobnost se rodí, vyvíjí po celý život. Není ukončen vývoj lidstva, není ukončen vývoj člověka. I když je člověku čtyřicet, padesát, šedesát, sedmdesát, stále nejsme hotovou osobností. Jestliže chceme, můžeme na sobě stále dál pracovat: Vědomě v sobě dovršovat vývojový proces našeho lidství. Máme dozrávat. A kam nás vede toto dozrávání? Čím zralejší je člověk, tím více umí vidět své štěstí v radosti druhých. To je cíl sebevýchovy: přijmout evangelium lásky za základ své osobnosti. Stávat se člověkem laskavým. Ale nejde jen o jedince. Kolem laskavých lidí vyrůstá ono prostředí, ovzduší, které papež Pavel VI. hezky pojmenoval „civilizace lásky“. Opravdu velkolepá je perspektiva našeho úsilí o křesťanskou osobnost: růst civilizace lásky ve světě. A ona žádná civilizace bez lásky ani lidskou civilizací není.

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

Nyní přistupme společně před Boha s prosbou, abychom dokázali denně dělat, o čem tu v neděli svátečně mluvíme. Mocný Bože, prosíme tě:

Dej, aby stále noví mladí křesťané odpovídali na tvé volání ke kněžskému a řeholnímu životu.

Za celé lidstvo, abychom o míru a pokoji nejen mluvili a psali, ale také v jeho duchu jednali a žili.

Za ty, co Boha neznají, aby ho objevili v zákonech vesmíru a v kráse přírody.

Za ty, co v Boha věří, aby byli stále pamětliví, že bez dobrého jednání by naše zbožnost byla lží.

Za nás všechny, abychom dobře poznali, v čem jsme ještě nedozrálí a snažili se jednat dospěle.

Bože, děkujeme ti, žes nás stvořil jako tvory schopné žít radostně a pokojně. Děkujeme ti, žes nás neponechal jen nám samým, protože sami

bychom si udělali život nesnesitelným. Děkujeme ti, že nás stále učíš a vedeš ke křesťanské dospělosti, k následování Ježíše Krista, našeho Pána. - Amen.

Nebo:

Nikdo se neobejde bez Boží pomoci, protože bez Boha nemůžeme činit nic, bez něj nemůžeme nikoho opravdově milovat. Našimi silami nejsme schopni pomoci všem tak, jak potřebují. Proto se s pokorou modleme za všechny lidi, za celý svět a volejme:

Za ty, kdo žijí v duchovní bídě, za ty, kdo mají strach a nevidí smysl svého života, a za křesťany hlásající evangelium.

Za pronásledované a za ty, kdo nemají žádný domov, za přistěhovalce a za mocné tohoto světa.

Za lidi, kterým se nedostává lásky, za ty, kdo propadli sobectví, i za opuštěné a osamocené.

Za ty, jejichž rodina se rozpadla, a za děti, kterým chybí zázemí domova.

Za hladové, nemocné a trpící a za ty, kdo se jim snaží pomoci.

Za ty, kdo v našem okolí žijí bez víry, za mladé lidi hledající své místo v životě a za sebe navzájem.

Za ty, kdo nám předali víru a učili nás modlit se, za všechny, kdo nám darovali svoji lásku, a za naše nejbližší.

Neboť tys naše síla a naše útočiště, tobě náleží chvála nyní i na věky věků. - Amen.

Cyklus B:

Uvedení do 1. čtení

V prvním čtení vyzývá prorok svůj národ, i nás, abychom vyšli z otroctví ke svobodě Božích dětí. Toto čtení obsahuje dvě velká témata: Prvním je návrat z exilu a zvláštní pozornost se přitom věnuje právě těm, kteří byli v tehdejší společnosti znevýhodněni, jako byli slepí, chromí a těhotné. Druhým tématem je změna údělu: místo pláče útěcha.

1. ČTENÍ Jer 31,7-9 *Přivedu je nazpět, slepí a kulhaví budou mezi nimi.*

Čtení z knihy proroka Jeremiáše.

Tak praví Hospodin:

„Oslavujte Jakuba,
jásejte nad prvním z národů,
ať je slyšet váš jásot:

Zachránil Hospodin svůj národ,
zbytky Izraele!
Hle, přivedu je nazpět ze severní země,
shromáždím je od končin země;
slepí a kulhaví budou mezi nimi
spolu se ženami v naději a nedělkami;
veliký zástup bude těch, kteří se sem vrátí.
Přicházejí s pláčem,
ale útěchou je doprovázím;
přivedu je k vodním proudům
přímou cestou, na níž neklopýtnou.
Stal jsem se totiž Izraeli otcem,
Efraim je mým prvorozencem.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

Ži 126,1-2ab.2cd-3.4-5.6 Odp.: 3

Odp.: Velkou věc s námi udělal Hospodin, - naplnila nás radost.

Když Hospodin přiváděl siónské zajatce, - byli jsme jako ve snách. -Tehdy byla naše ústa plná smíchu - a náš jazyk plný jásotu.

Odp.

Tehdy se říkalo mezi pohany: - „Velkou věc s nimi udělal Hospodin!“ - Ano, velkou věc s námi udělal Hospodin, - naplnila nás radost.

Odp.

Hospodine, změň náš osud, - jako se mění údolí na jihu země. - Kdo sejí v slzách, - žnout budou s jásotem.

Odp.

Vycházejí s pláčem, - když nesou semeno k setí: - přijdou však s jásotem - a přinesou své snopy.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Dnešní druhé čtení je portrétem, který nám vykresluje živý a impozantní obraz Velekněze Ježíše, našeho Slitovníka. První část úryvku vyjmenovává vlastnosti kněze, který má být především člověkem, má mít schopnost soucitu, nabízením obětí být prostředníkem mezi Bohem a lidmi, a mít povolání.

2. ČTENÍ Žid 5,1-6 *Ty jsi kněz navěky podle řádu Melchizedechova.*

Čtení z listu Židům.

Každý velekněz je brán z lidu a bývá ustanoven pro lid v jeho záležitostech u Boha, aby podával dary a oběti za hříchy. Protože sám je stejně podroben slabosti, je schopen cítit s chybuujícími a bloudícími. A proto musí podávat oběti za hřích sám za sebe jako za ostatní lidi. Nikdo si však nemůže tu důstojnost vzít sám, nýbrž musí být povolán od Boha jako Áron.

Tak si ani Kristus nepřisvojil slávu velekněžství sám, ale dal mu ji ten, který mu řekl: ‚Ty jsi můj syn, já jsem tě dnes zplodil‘, jak říká i na jiném místě: ‚Ty jsi kněz navěky podle řádu Melchizedechova‘.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM 2 Tim 1,10b

Aleluja. Náš Spasitel Ježíš Kristus zlomil moc smrti -
a přinesl nám světlo nepomíjejícího života v evangeliu. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

Při naslouchání dnešnímu evangeliu můžeme pochopit, jak Bůh dává prohlédnout zaslepeným a činí je svými následovníky. Vždyť jakkoli zlá je tělesná slepota, přesto je horší slepota srdce, kterou jsme všichni ohroženi.

Nebo:

Už zázraky uzdravení hluchoněmého a slepého z Betsaidy naznačují, že i učedníci potřebují otevřít sluch a oči k porozumění Ježíšovu tajemství. Totéž platí o dnešním zázraku, který se odehrává před Ježíšovým utrpením, a učedníci přitom nechápu a nepřijímají tuto Ježíšovu cestu.

EVANGELIUM Mk 10,46-52 *Mistře, ať vidím!*

Slova svatého evangelia podle Marka.

Když Ježíš a jeho učedníci s velkým zástupem vycházeli z Jericha, seděl u cesty slepý žebrák - Timaiův syn Bartimaios. Jakmile uslyšel, že je to Ježíš Nazaretský, začal volat: ‚Synu Davidův, Ježíši, smiluj se nade mnou!‘ Mnozí ho okřikovali, aby mlčel. On však křičel ještě víc: ‚Synu Davidův, smiluj se nade mnou!‘

Ježíš se zastavil a řekl: ‚Zavolejte ho.‘ Zavolali tedy toho slepce a řekli mu: ‚Bud' dobré mysli, vstaň, volá tě!‘ On odhodil plášť, vyskočil a přišel k Ježíšovi. Ježíš se ho zeptal: ‚Co chceš, abych pro tebe udělal?‘

Slepec odpověděl: ‚Mistře, ať vidím!‘

Ježíš mu řekl: ‚Jdi, tvá víra tě zachránila!‘ A ihned začal vidět a šel tou cestou za ním.

Slyšeli jsme slovo Boží.

PANE, AŽ VIDÍM

Slepý z evangelia je obrazem lidské bídy. Jak té tělesné, když přestanou sloužit oči, tak i duchovní, když tápeme v temnotách nejistoty: Co je správné, co mám udělat, jak se rozhodnout? „Pane, ať vidím!“, to je modlitba velmi aktuální pro každého z nás. Podzimní dušičkový čas nás vede na hroby našich zemřelých a staví nám před oči bídu naší lidské existence v nejistotě, co je po smrti. Co je po smrti? Má vůbec smysl se takto ptát? Má smysl se zabývat problémy, které přesahují náš život, náš viditelný svět? Mnoho lidí si dnes tuto otázku neklade, nemyslí na takové věci. Jejich naléhavé problémy jsou jiné, zcela na tomto světě. Slýchám u lože nemocných: „Jak si budou žít moje děti? Udělal jsem pro ně dost? Co si tu počne můj muž sám, až já tu nebudu? Nezpůsobím svou nemocí domácím moc nepříjemností, nejsem jim na obtíž?“ Není to ostatně správné křesťanství, brát život tak, jak jde, prožít jej trpělivě a statečně až do konce a nelámat si hlavu neznámem?

Ano, je to křesťanské říci své ano k životu a žít jej podle svých sil. Ale je to lidské i křesťanské ptát se dále. Nevěřím, že je někdo, komu by otázky po věčnosti dřív nebo později nenapadly. Vždyť tím se právě lišíme od zvířat, tím jsme lidmi, že se ptáme a hledáme, jak rozluštit neznámé. Proto se i my dnes musíme ptát: Co je s našimi zemřelými? Co bude po smrti s námi? Na tuto otázku neexistuje odpověď mimo oblast víry. Ani přírodověda, ani medicína, ani jiné vědní obory odpověď nedávají. Jen víra dává odpověď. Věřit někomu znamená důvěřovat mu. A takové věci, jako důvěru, lásku, nezískáš pitváním, vědeckým zkoumáním, ale důvěřivým vyjitím vstříc druhému, jen tak, bez záruk a důkazů, srdcem. A tu jsme již u první odpovědi víry na otázku, co přijde po smrti. A odpověď zní: Smrtí se definitivně a provždy setkáváme s Bohem.

Důležité je v té větě slovo definitivně. My se totiž s Bohem setkáváme různým způsobem již v tomto životě. Setkáváme se s ním ve chvílkách štěstí, ale i v trápení, při modlitbě, při bohoslužbě, ve slovech evangelia, v rozhovoru s bližním. Ale při všech těch setkáních je Bůh skryt, zahalen, spíše ho tušíme, než vidíme. Stále znovu jsme na cestě k němu, stále znovu tu cestu musíme začínat. Ve smrti se setkáváme s Bohem trvale a očividně. Bůh se nám zjeví ve svém světle. Jak, v jaké podobě, to není možné si představit, to není možno popsat: „Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na mysl lidskou nevstoupilo,“ říká svatý Pavel. Je to mimo dosah lidské představivosti. Musí nám stačit, že to bude krásné nad všechny představy, že to bude život v netušené plnosti a natrvalo.

Něco však o tom přece jenom víme: Toto setkání bude pro nás i soudem. Jak? Je tu vžitá představa Boha, přísného soudce, ale ono to je zřejmě docela jinak. Vzpomeňme na zkušenost, když se setkáme s mimořádně hodným, moudrým a vynikajícím člověkem. Najednou vidíme sebe novým, ostrým a jasným zrakem! Vidíme své nedostatky: Vidíme, co vše nám schází ve srovnání s tímto velikánem. Podobně tomu bude i při Božím soudu. Ne, že by nás Bůh musel nebo chtěl nějak soudit, ne že by nám musel říkat, kde všude jsme

žalostně selhali. My sami se budeme jasně vidět v jeho světle. Každý poznáme své sobectví, lenost, zbabělost. Všechny sebeklamy, co jsme si namlouvali, všechny iluze, kterými jsme sebe i jiné obelhávali, naše maska solidnosti, to vše spadne. Pochopíme náraz, jací jsme měli být a jací jsme ve skutečnosti byli.

To je soud. A zahanbení a lítost z tohoto poznání, to je očištec. Nepředstavujme si očištec jako nějaké místo, trest či stav, ale jako zahanbující poznání vlastních nedostatků, hříchů, které na sobě uvidíme tváří v tvář v jasu Božího pohledu. Ale aby nedošlo k mylným představám, přidejme si hned třetí část odpovědi víry na otázku, co přijde po smrti: Při setkání s Bohem ve smrti poznáme Boha nejen jako soudce, ale zároveň poznáme i Boží milosrdenství a lásku. O co se tato víra opírá? Není tu přání otcem myšlenky? Ne. Jeden z nejdůležitějších Ježíšových požadavků na naše chování je, že máme odpouštět. Že máme odpouštět vždy znovu. Ne jen sedmkrát, ale sedmasedmdesátkrát, tj. stále, pokaždé. Bůh od nás vyžaduje ochotu odpouštět bez míry, bez podmínek.

Myslíte, že by Bůh od nás žádal něco, co sám nedělá? Vždyť právě Boží milosrdenství nám dal Pán Ježíš za vzor: „Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec v nebesích!“ Můžeme tedy právem důvěřovat, že ve smrti to bude také tak. Soudcem si budeme my. Sami sobě. Bůh k nám bude dobrotivý a milosrdný. Jako v podobenství otec marnotratného syna, i nám vyjde Otec vstříc. Nebude se ptát po vině a trestu, nýbrž nás k sobě přivine s nevýslovnou radostí. To bude zkušenost naší smrti: zahanbení a radost z lásky, dobroty a milosrdenství Božího, před kterým náhle staneme. Nebude tedy odsouzených a zavržených? Jistě budou i takoví. Ale ti, jak říká Pán Ježíš, se sami odsoudí. Neodmítne je Bůh, ale oni sami odmítnou lásku Otcovu, evangelium Synovo, společenství svatých. Kdo se zachránit nechá, toho Bůh zachrání.

Z toho plyne závěrečná otázka: Dobrá, my neodmítáme Boží lásku. Kde a jak tedy budeme žít s Bohem? Zde všechna lidská představivost končí, a každý pokus o odpověď může vyrábět jen zmatené představy. U Boha končí lidský čas a místo něho je věčnost. U Boha končí lidský prostor a místo něho je nekonečno. Einstein sice vytušil relativitu lidského času i prostoru, zahlédl proměnlivost těchto našich rozměrů, zатуšil záblesk Nekonečného a Věčného Boha, ale i on pochopil Boha až v blaženém spatření Božího světla na prahu věčnosti, až za smrtí. Jestliže jsme dnes dobře rozjímali, půjdeme domů s novou radostí. S novým tušením velikosti Boží a velikosti člověka, Božího obrazu, vlastního Já.

AŤ SLEPÝ MLCÍ

Jericho, kterým Ježíš v dnešním evangeliu prochází, je dnes a v této chvíli naše farnost, místem setkání je náš kostel. Zástup lidí kolem něho, to jsme my, zde shromážděný věřící lid. A slepcem - to jsem já, to jsi ty. Teprve když takto Boží slovo vneseme do našeho prostředí, jsme schopni poznat jeho zvěst. Musíme si takto uvědomit, že Ježíšova cesta Jerichem je cesta do Jeruzaléma k oslavení při vjezdu, je to cesta k večeřadlu a na Golgotu. Jak to bylo tenkrát?

Zástupy kolem Ježíše věří, jdou za ním v důvěře, že zažijí veliké věci. Tuší, že tento prorok má veliké poslání v dějinách národa. A teď se jim tu do cesty za velkým cílem plete jakési deklasované individuum, žebrák, vlastní vinou slepý, a chce je zdržovat. A tak ho okřikují, zahání jej: Co záleží na jednom slepém, když jde o všechno?

A jak je tomu dnes? Stejně jako tehdy. Také my máme pocit, že Ježíš se má starat především o nás, svou církev, a vést nás do svého království. Darmo se zdržovat se slepci kolem, těmi, kdo zavřeli oči před jeho učením, nic o něm ani pořádně nevědí. Sami si svou slepotu, svou nevěru, zavinili. Nám se stále pletou do cesty, dělají obtíže naší zbožnosti. Měl by je Pán Ježíš zahnat a rozehnat, to by bylo nejlepší. Ale Ježíš jedná jinak. Zastavuje se v Jerichu právě u slepce. A slepec otvírá oči lidem kolem sebe, dřív než sám prohlédne. Lidé v Ježíši vidí proroka, slepý jej nazývá víc než prorokem: Synem Davidovým, Mesiášem, a běží za ním, kde jej tuší, kde slyší jeho hlas. Teď už rozumíme poučení evangelia: Lidé, kteří nám dělají těžkosti na cestě za Ježíšem, pro naši víru, ti jsou tu na to, aby tak křičeli: oni nám tím pomáhají pevněji se držet své cesty víry, vidět, jak velký dar je víra, a my je musíme považovat za pozvané a povolované spolu s námi do Božího království.

My ty slepce bereme mezi sebe až tenkrát, když se z nich stanou konvertité. Pak vítězoslavně říkáme: Vidíte, už poznali, že my máme pravdu, že se oni mýlili, už se přidali k našemu Mesiáši, už prohlédli. Někteří tvorové přicházejí na svět slepí, třeba kořata, člověk se rodí s očima vidoucíma, ale také slepý slepotou duchovní. A musí pomalu a pracně prohlédnout rozumem i srdcem, vědou a vírou, poznáváním a láskou. Celý život ten proces trvá. Je to boj s vlčí mlhou mlhavého vědění a mdlé lásky. Ptejme se tedy dnes sebe: necháváme také ty kolem nás, kteří méně vidí, nebo nevidí, běžet životem poslepu, jako ti v Jerichu nechali běžet Bartimaia? Máme ochotu kdykoli podat ruku a pomoci o krůček dál na cestě k prohlédnutí? Živíme v sobě odpor a hněv na ty, co nám překážejí, nebo také soucit?

Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou! Toto volání slepce od Jericha převzalo křesťanství do své liturgie. Volejme tak i dnes srdcem vstříc Ježíši, který k nám přijde v eucharistické oběti: Rabbi, Pane, ať tě vidím, ať tě vidím stále lépe, ať tě stále lépe poznávám a stále lépe miluji. A ať nikoho, kdo tě snad zná míň než já, od tebe nepřátelsky neodháním. Ať až mi do cesty vkročí slepý, nezapomenu, že jeho jsi pozval spolu s námi do Božího království. Už teď se chci snažit pohlížet na něj jako na svého bratra či svou sestru. A já sám, Pane, ať dobře vidím!

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

Jako slepý Bartimaios volal k Pánu o smilování, tak teď volejme společně i my:

At' vidíme své vlastní nedostatky a chyby a snažíme se s nimi zápasit.

At' vidíme kolem sebe tvé dílo v kráse přírody a umíme z něj mít radost.

At' slyšíme tvůj hlas ve slovech evangelia.

At' vidíme nouzi bližního, dílo lidské zloby, a umíme dle svých sil pomáhat.

At' vidíme každý sebemenší projev dobré vůle u lidí kolem sebe a dobrem jim splácíme.

Dej věčný život všem, kteří byli do našich modliteb doporučení.

At' naši zemřelí vidí tvou slávu u Otce a radují se z ní s tebou.

Daruj nám za smrti nové setkání s těmi, které jsme měli rádi.

Povolej mladé, aby tě následovali, v moci Ducha svatého hlásali evangelium a sloužili lidem na cestě spásy.

Ty jsi náš Vykupitel, Pane. Nechceš, abychom zahynuli ve tmách, ale žili navěky s tebou a se všemi dobrými lidmi v tvém království, kde ty žiješ a kraluješ na věky věků. - Amen.

Cyklus C:

Uvedení do 1. čtení

Hned v prvním starozákonním čtení je podobná myšlenka, jako uslyšíme později v evangeliu: kdo je před Bohem chudák a kdo boháč; s kým Bůh drží.

Nebo:

Jednou z konstant starozákonné teologie je přesvědčení, že Bůh je spravedlivý soudce: na člověka nebere falešné ohledy, nebere v potaz jeho postavení ve společnosti. Bůh soudí zcela nestranně, na rozdíl od člověka. A tato spravedlnost nemůže zavřít uši před modlitbou slabších a utištěných.

1. ČTENÍ Sir 35,15b-17.20-22a *Modlitba chudého proniká oblaka.*

Čtení z knihy Sirachovcovy.

Protože Pán je spravedlivý Bůh,
nestraní nikomu.

Není na straně proti chudákovi
a vyslyší modlitbu utištěného.

Nepohrdne sirotkovou prosbou
ani vdovou, když vylévá svou stížnost.

Tíseň utlačeného se skončí,
křik ubohého se utiší.

Modlitba chudého proniká oblaka
a nezastaví se, dokud tam nedojde.
Nevzdálí se, dokud Nejvyšší nezakročí,
nerozsoudí spravedlivě a neobnoví právo.

Slyšeli jsme slovo Boží.

Ži 34,2-3.17-18.19+23 Odp.: 7a

Odp.: Hle, ubožák zavolal, a Hospodin slyšel.

Ustavičně chci velebit Hospodina, - vždy bude v mých ústech jeho chvála.
- V Hospodinu nechť se chlubí moje duše, - ať to slyší pokorní a radují se.

Odp.

Hospodinův hněv stíhá ty, kdo páchají zlo, - aby vyhladil ze země
vzpomínku na ně. - Spravedliví volali, a Hospodin slyšel, - vysvobodil je z
každé jejich tísně.

Odp.

Blízko je Hospodin těm, kdo mají zkroušené srdce, - na duchu zlomené
zachraňuje. - Hospodin zachraňuje duše svých služebníků, - nebudou pykat, kdo
se k němu utíkají.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Dnes si dočteme poslední list svatého apoštola Pavla, který psal z vězení.
Psal ho už po odsouzení na smrt, když čekal na vykonání rozsudku. Bude i naše
svědomí tvář v tvář smrti tak klidné, jako tehdy Pavlovo? Budeme si moci říci s
apoštolem: i já jsem bojoval dobrý boj, i já jsem si zachoval víru?

Nebo:

Svatý apoštol Pavel je už na sklonku svého života a před sebou vidí jen
smrt: to však u něho nevyvolává pochmurné myšlenky ani strach. Spíš radostné
vědomí, že dostane věnec spravedlnosti od Pána. Pavel totiž pevně spoléhá na
Boží věrnost svým zaslíbením: je si vědom, že bojoval až do konce, proto může
očekávat věnec vítěze. Uchoval víru i uprostřed nepříznivých okolností, ve
vězení a před soudem: nezapřel Krista, a proto může očekávat, že ani Kristus ho
nezapře. A vězení a výslech nejen že nepodlomily jeho víru, ale byly dokonce
příležitostí k jejímu šíření, k hlásání evangelia.

2. ČTENÍ 2 Tim 4,6-8.16-18 *Ted' mě už jen čeká věnec spravedlnosti.*

Čtení z druhého listu svatého apoštola Pavla Timotejovi.

Milovaný!

Já už mám prolít v oběť svou krev, chvíle, kdy mám odejít, je tady. Dobrý boj jsem bojoval, svůj běh jsem skončil, víru jsem uchoval. Teď mě už jen čeká věnec spravedlnosti, který mi v onen den předá Pán, spravedlivý soudce. A nejen mně; stejně tak i všem, kdo s láskou čekají na jeho příchod.

Při mé první obhajobě nikdo se mě nezastal, všichni mě opustili. Kéž je jim to odpuštěno! Avšak Pán stál při mně a dal mi sílu, abych plně hlásal evangelium a aby ho slyšeli lidé ze všech národů. A tak jsem byl vysvobozen ze lví tlamy.

Pán mě vysvobodí ode všeho zlého a zachrání pro své nebeské království. Jemu buď sláva na věčné věky! Amen.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM 2 Kor 5,19

Aleluja. Bůh pro Kristovy zásluhy smířil svět se sebou - a nás pověřil kázáním o tomto usmíření. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

Máme-li umět naučit naše děti, jak se mají dobře modlit, musíme to umět napřed sami. Dnes v evangeliu nás tomu učí sám Pán Ježíš.

Nebo:

Dnešní podobenství Pána Ježíše ukazuje Boha jakoby zbytečného v životě některých duchovních lidí. Zatímco podobenství o služebnících varovalo před postojem předkládat Bohu dlužní úpis, jakoby nám byl něco dlužný, dnešní perikopa ukazuje, že někteří zbožní lidé nemusí Boha vůbec potřebovat, přestože navenek žijí pro něj, a dokonce se k němu modlí. Společné poselství obou úryvků je, že všechno je milost, a to nejen při ospravedlnění na začátku duchovní cesty v podobenství o farizeji a celníkovi, ale v celém průběhu duchovního života, v podobenství o služebnících, tj. o lidech už Bohu sloužících.

EVANGELIUM Lk 18,9-14 *Celník se vrátil domů ospravedlněn, ne však farizeus.*

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Některým lidem, kteří si na sobě zakládali, že jsou spravedliví, a ostatními pohrdali, řekl Ježíš toto podobenství: „Dva lidé šli do chrámu, aby se modlili, jeden byl farizeus a druhý celník.

Farizeus se postavil a modlil se v duchu takto: „Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé: lupiči, podvodníci, cizoložníci nebo i jako tamhleten celník. Postím se dvakrát za týden, odvádím desátky ze všech svých příjmů.“ Celník

však zůstal stát vzadu a neodvažoval se ani pozdvihnout oči k nebi, ale bil se v prsa a říkal: „Bože, buď milostiv mně hříšnému.“

Říkám vám: Celník se vrátil domů ospravedlněn, ne však farizeus. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

VŠECHNO JE DAR

Podzimní plískanice zahнала mládež na faru: „Otče, venku je škaredě, a tak se budeme scházet na faře. Ale aby nezůstalo jen při zábavě, chtěli bychom věnovat také chvíli Bibli, jako jsou ty biblické kroužky. Jak to máme dělat?“ Kněz se směje: „Nato není třeba složitých technik. Hlavní je zaslechnout Boží slovo tak, jakoby právě teď bylo pověděno pro tebe osobně od Pána Ježíše. Ale pro začátek vám přece jen poradím, jak byste mohli začít. Vezměte si evangelium následující neděle. Naslouchejte mu. Pak o něm mluvte: co Boží slovo říká každému z vás. Jak se týká tebe osobně. V neděli pak budete jistě s velkým zájmem poslouchat kázání, co totéž Boží slovo řeklo vašemu knězi, kazateli.“ A tak mladí zasedli a zaposlouchali se do evangelia o farizejovi a celníkovi. Sotva dočetli, dal se slyšet jeden mládenec: „Tak tohle se mne netýká. Mně je ten farizej tak protivný, že se mi nemůže stát, abych se choval tak jako on. Tedy, já vím, že takoví farizeové jsou i dnes! Zním řádku takových lidí, kteří jsou nafoukaní a hloupě posuzují a odsuzují druhé kolem sebe!“

Najednou chlapec vidí, jak těm kolem něj cukají ústa stále víc a najednou se všichni rozesmáli. Trvalo mu, než mu došlo, že on sám se teď choval přesně jako ten farizej, kterého odsuzoval, že on je dnešní farizej. Ano, objevit farizeje v sobě, to vůbec není lehké. Kdo tedy není a kdo je farizej? Copak Pán Bůh chce, aby se každý křesťan jen stále krčil, prohlašoval se za nešiku a bezcenného? Dobře víme, že to tak není. Člověk má vlohy, talenty, aby je rozvíjel a radoval se z nich. Každý se má po celý život vzdělávat, aby něco byl a znamenal. Člověk má znát své schopnosti, svou hodnotu a být hrdý na to, co je a co umí. Toto vše jistě není farizejství. Farizejem se stává až ten, kdo všechnu zásluhu za to, co je a co umí, připisuje jen sobě. Kdo ostatní odsuzuje a pohrdá s nimi. Takový farizej se často zabydlí i v nás a my si to ani neuvědomujeme, jako ten mládenec v biblickém kroužku.

„Kdo odsuzuje druhého a nechodil předtím pár měsíců v jeho botách, to je dnešní farizej.“ Tak to učila černá maminka své děti. Chodit v botách druhého, to znamená žít mu nablízku, sdílet zblízka jeho život, znát všechny okolnosti jeho chování. Kdo druhého pozná, pochopí příčiny a okolnosti, které prožil, co pokřivilo jeho povahu, ten vidí, ale neodsuzuje. „Když na tebe přijde chuť někým pohrdat, odsoudit ho, začni raději hned u sebe. Ve svých botách chodíš dost dlouho, a přece na sobě objevíš chyby, které sis neuvědomoval,“ říkala dál ta černá maminka. Proč vlastně nám posuzování a odsuzování druhého dělá tak

dobře? Příčina je jasná. Přehlízíme, že to, na co jsme u sebe hrdí, to, že my nejsme jako támhle ten celník, že to není jen naše zásluha, že je to především Boží dar. V onom katechizmu černých maminek je také ono podobenství:

V jedné zahradě bylo plno květin. Podél plotu slunečnice, uprostřed záhonu růže a mezi tím i drobné pomněnky, macešky a sedmikrásky. Slunečnice se vypínala sebevědomě nade všemi: „Tak velká a tak silná jako já není žádná z vás. Proti mně jste všichni trpaslíci!“ Ale růže jí skákaly do řeči: „Ale my voníme! A jak jsme zářivě velkolepé proti takovým chudinkám maceškám.“ A macešky se plačtivě choulili: „Jsme chudinky, jsme chudinky!“ Ještěže se ozvala pomněnka: „Jak můžete tak mluvit! Žádná z nás si nedala sama ani vzhled ani velikost. Všechny jsme tak krásné, jak nám dal naši podobu sám Stvořitel. Každá jsme jinačí, ale všechny jsme pěkné a všechny nás má náš Stvořitel rád takové, jaké jsme.“ A květiny na zahradě ztichly a začaly pokukovat jedna po druhé, jakou že podobou krásy je vybavil Stvořitel. Tolik vyprávění černé maminky.

Bratři a sestry, všichni aspoň tušíme, kolik je v nás a okolo nás slunečnicově farizejského povyšování se nad druhé a pohrdání druhými. A nebylo by těžké začít podle rady pomněnky dívat se po lidech kolem nás, co je na nich dobrého a pěkného, místo špehování, jaké mají chyby? Tak tedy začněme s tím my, kteří jsme zde, a začněme hned hledat, co je na kom dobrého, o jednoho farizeje tak bude na světě míň.

MODLIT SE SVÝMI SLOVY NEBO HOTOVÉ MODLITBY

Nestačí mluvit s dětmi o Bohu, je třeba hned zároveň učit děti mluvit s Bohem: učit je modlit se. Ale musí se vědět, jak na to, nebo bychom mohli už v předškolním věku znechutit dětem modlitbu na celý život. Přidržování k příliš dlouhé modlitbě, nesrozumitelnost, násilné donucování, to jsme si minule uvedli jako hlavní chyby. První modlitbou je děkování a radost z Božích darů. Později se připojí i prosby. Děti se večer rády modlí na způsob litanií nebo přímluv v kostele. Maminka i děti vzpomínají, co pěkného v tom dnu zažili. Všichni odpovídají: „Děkujeme ti, milý Bože.“ Pak se připojují i prosby a všichni odpovídají podobně jako v kostele: „Prosíme tě, vyslyš nás.“ Může se tu objevit i projev lítosti malého násilníka, který se pral se sestřičkou, ale pravé kající modlitby v tomto věku nemají místa, děti ještě nehřeší. Leda v podobě prosby, abychom byli zítra hodnější než dnes.

Tolik už jsme si pověděli o modlitbě a ještě nepadlo slovo o Otčenáši! Mnozí rodiče soudí, že když je tato modlitba ze všech nejpřednější a to vskutku je, že se jí mají děti také naučit jako první. A tak malé děti mnohdy dokážou šíšlat Otčenáš dřív, než jej umí správně vyslovit, dřív než chápou, co ta slova znamenají. Následky jsou pak zlé pro celý život. Vznikne tu představa, že Bůh je nějaký orientální despota, který vyžaduje, aby mu každý člověk ráno a večer cosi odrecitoval. Nezáleží, co se říká, jen když se to odemele. Když pak dítě

doroste, zavrhne tento nesmysl: brebentění coby modlitba a s ní i představu Boha, který to vyžaduje, a je tu nový ateista. Jednotlivé věty Otčenáše můžeme probírat ve volné modlitbě po pátém roce. Kolem sedmi let se většina dětí už umí modlit Otčenáš v kostele s ostatními, ale pravidelnou součástí denní modlitby to ještě být nemá.

To ovšem neznamená, že bychom měli všechny naučené modlitby zavrhnout. Ty jsou stejně důležité jako volná modlitba. Ale musí být srozumitelné, přiměřené věku a chápavosti dítěte. Naučené modlitby mají obsahovat pevně formulované pravdy víry, které se modlitbou vštěpují do paměti dítěte. Naše volná modlitba svými slovy by se brzy scvrkla, neměli bychom co říci, kdybychom ji neobohacovali modlitbami zformovanými, které mají bohatství myšlenek a věroučnou přesnost. Mají opravdu? Bohužel dost dětských modlitbiček neodpovídá dětské mentalitě a věroučně také kulhá. Raději jim děti ani neučte. Už jsme si říkali o děvčátku, které se nechtělo modlit takovou jednu modlitbičku, protože nechtělo umřít. Znáte asi i tuto: „Unaven jsem, půjdu spát, Bože, dej mi ráno vstát...“ Prosím vás, které pak děcko je unavené, když je maminka posílá spát? To je psychologicky nesprávné.

Nebo: „Nebeská Matičko moje, já jsem malé dítě tvoje...“ Zase špatné z dětského hlediska. Kterépak dítě se považuje za malé? Přece každému ukazuje, že už je tááákhle veliké! A mluvit v tomto věku o nebeské matce je také nedobrá věc. A nebo tahle: „Ježíšku maličký, přijď ke mně, zbožné dítě učiň ze mne, ať miluji jenom tebe a těším se na tvé nebe.“ Verš za veršem nevhodné pro děti: Dětská zkušenost o Bohu odpovídá představě velikého mocného pána celého světa. Co si má počít s představou Boha jako maličkého dítěte? „Zbožné dítě“ je zase něco pro dítě nepochopitelného. Dítě si může představit, že už nebude krást kostky cukru, že už nebude tahat kocoura za ocas, tedy jednotlivé zcela konkrétní věci, ale že má být „zbožným dítětem,“ to je pro ně nesrozumitelné. A dál třetí verš: „ať miluji jenom tebe...“, a co maminka a tatínek a pes Baryk? Jak má tomuhle dítě rozumět? O tom, že mluvení o nebi je dítěti zcela nesrozumitelné jsme si už uvedli příklad. Ani verš „a těším se na tvé nebe“ nemá v dětské modlitbě co pohledávat, nechceme-li, aby si dítě vštípilo pro celý život, že modlitba je odříkávání něčeho nesrozumitelného, ale že to nevadí, že se tomu stejně rozumět nemusí.

Ranní modlitba ať je zcela krátká a neformální. Vždy v ní však musí být a to ve stejném pořadí, aby v dítěti vznikl návyk, poděkování za noc a radostné přijetí dne jako daru. U starších i předsevzetí a prosby. Nemodlí se všichni společně, ale jak kdo vstává, modlí se hned po probuzení. Večerní modlitba může být zato delší a společná. Ale nikdy tak dlouhá, aby byla nad vytrvalost dětí a ta velká nebývá. A co stolní modlitba? Pokud se nejí společně u rodinného stolu, stačí kratičká myšlenka. Ale nedělní či sváteční společný oběd má být víc než jen nasycení hladu. Je to kus rodinné liturgie. Čistý ubrus, kytka na stole, chvilka ztišení a tatínkova slova, že všechno dobré máme od Boha, i toto jídlo je Boží dar a my ten dar chceme s radostí přijmout; to vytváří ze společného

stolování něco víc než tankování pohonných hmot: malou agapé, hostinu lásky. Správná modlitba je setkání s Bohem. Jak naučíme své děti modlit, tak jim toto setkání ztížíme nebo usnadníme.

Přímluvy

Víme to dobře, že náš život je příležitostí k osobnímu zdokonalení, k sebevýchově na krásného člověka, křesťana, ba vlastně už nebešťana. Ale víme také dobře, jak nám to nejde snadno. Prosme proto o pomoc a sílu:

Abychom zápasili s vlastními chybami a druhé lidi nechali na pokoji.
Abychom druhým nezazlívali, že jdou životem svou vlastní cestou.
Abychom své chyby hlídali a odstraňovali, aby nás ve stáří neovládly a neopanovaly.

Abychom bližními farizejsky nepohrdali.
Abychom naše děti učili nejen mluvit s lidmi, ale i mluvit s Bohem.
Abychom naše děti neučili bezduchému brebentění naučených modliteb.
Aby náš nedělní oběd začínal modlitbou a byl radostným společenstvím.
Abychom se všichni dožili moudrého a pokojného stáří.
Prosíme Pána za nová kněžská a řeholní povolání: Dej, aby i z našich rodin vycházeli noví kněží a jejich pomocníci.

Bože, tvá láska nás oslovuje a my ti smíme odpovídat v modlitbě i v životě svým jednáním. Dej nám k tomu sílu, světlo a radost, abychom uměli žít podle evangelia Ježíše Krista, našeho Pána. - Amen.

Nebo:

S pokorou se obraťme k Pánu a prosme ho za celý svět, neboť je spravedlivý a nikomu nestrání. Volejme společně:

Za všechny křesťany, za jejich sílu a plnost pravdivosti při hlásání evangelia.

Za mír a bezpečí všech národů a za spolupráci a svornost celého lidstva.

Za manželství a rodiny, především za ty, ve kterých chybí láska, porozumění a odpuštění.

Za všechny, kdo mají na starosti výchovu a vzdělání dětí a mládeže.

Za ty, jejichž naděje byly zničeny válkou, vyhnanstvím, chudobou, nemocí, odchodem partnera, smrtí blízkých nebo jakýmkoli jiným neštěstím.

Za lidi utištěné a ponižované, opovrhované a pohrdané, týrané a nesvobodné.

Za ty, kdo mají z Boha strach, a za ty, kdo se k němu neumějí nebo neodvažují modlit.

Za ty, kdo jsou blízko smrti, a za všechny zemřelé.

Za naše společenství: ať se zde nikdo necítí osamocen a ať si dokážeme vzájemně pomáhat i odpouštět.

Za všechny, kterým byl tento kostel duchovním domovem, a za ty, kdo zde konali kněžskou službu.

Za sebe a za všechny, kdo sem přicházejí s vírou i s pochybnostmi, v radosti i v neštěstí.

Pane, smiluj se, abychom mohli s žalmistou vyznat, že jsme volali a tys slyšel, že jsme prosili a tys nás vysvobodil z tísně. Tobě buď sláva na věky věků. - Amen.

MODLITBA NAD DARY

Přijmi, Bože, dary, které klademe na tvůj oltář; pohlédni na ně a posvěť je, aby naše služba směřovala k tvé oslavě. Skrze Krista, našeho Pána. -Amen.

PREFACE 6. PRO NEDĚLE V MEZIDOBÍ

První dary Ducha jako závdavek vzkříšení k věčnému životu

V: Pán s vámi.

O: I s tebou.

V: Vzhůru srdce.

O: Máme je u Pána.

V: Vzdávejme díky Bohu, našemu Otci.

O: Je to důstojné a spravedlivé.

Vpravdě je důstojné a spravedlivé, dobré a spasitelné, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, abychom ti vždycky a všude vzdávali díky. Neboť v tobě žijeme, pohybuje se a jsme, a láska, kterou nás každodenně naplňuješ, je v nás počátkem života věčného; vždyť ty nám dáváš téhož životodárného Ducha, skrze něhož jsi Ježíše vzkřísil z mrtvých; v něm máme naději, že i my z mrtvých vstaneme. A proto nyní, vždycky a navěky chceme zpívat píseň o tvé slávě, a se všemi nebeskými zástupy voláme:

Svatý, svatý, svatý...

ANTIFONA K PŘIJÍMÁNÍ Srov. Žl 20,6

Budeme jásat nad pomocí Páně, budeme oslavovat jméno svého Boha.

Nebo: Srov. Ef 5,2

Kristus nás miloval a zcela vydal sebe za nás v oběť, Bohu velmi příjemnou.

MODLITBA PO PŘIJÍMÁNÍ

Prosíme tě, Bože, dej, ať v nás tvé svátosti působí milost, kterou obsahují, abychom v plné míře obdrželi to, co konáme svátostným znamením. Skrze Krista, našeho Pána. -Amen.

K ZAMYŠLENÍ A

O těch, kteří jsou bez finančních prostředků, o opuštěných dětech či osamělých starých lidech, o bezdomovcích a rozličných sociálních případech slyšíme či čteme. Zprávy o jejich tíživé situaci v dobrém případě probouzejí náš soucit, někdy i ochotu jim pomoci. Dnes však v textu evangelia slyšíme, že všichni tito lidé, zvláště ti z okraje společnosti, patří mezi Bohem privilegované. Bůh přece není netečným vládcem, který se nezajímá o bolesti a trápení svých dětí. V Kristu na sebe přijal úděl posledního z lidí. Církev, která má Boží jméno, se nemůže chovat jinak, s láskou bude hledat Krista za tváří nejmenšího. Úkol křesťana, jeho celkové zaměření, jsou tedy jasné. Nikoli jen občasný soucit, ale trvalé zaměření srdce na člověka. Stávat se bližním bližnímu v nouzi.

K ZAMYŠLENÍ B

Spása, kterou Kristus realizuje, je určena všem, každému člověku. I tam, kde všechny naděje selhaly, v končinách nejvzdálenějších, kde z lidského pohledu není řešení, má Bůh svou cestu, i tam se může ozývat jásot a radost z jeho mimořádného zásahu. Každý dostane svou šanci, aby mohl spásu zakusit. Pro ni je pak třeba rozhodnout se bez zaváhání. V dnešním úryvku evangelia jsme slyšeli, že příležitost dostal slepý žebrák, syn Timaiův. Musel hodně silně volat: „Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou,“ aby zastavil Ježíšův zástup i Ježíše samotného. Tu šanci však nepromarnil. Je ještě potřeba vědět, co spása znamená, že je tím jediným a podstatným v našem životě. I tady se Bartimaios nezmýlil. Uměl bych taky správně odpovědět na Ježíšovu otázku: „Co chceš, abych pro tebe udělal?“ Pozor! Chtít člověk může cokoli a Bůh má moc to učinit, jen jedno však je to podstatné!

K ZAMYŠLENÍ C

Být jako Bůh, být tím prvním a jediným, kdo rozhoduje. To je touha i postoj, který po hříchu velmi často ovládá naše nitro. Kristus naopak přišel, aby nehledal první místo, ale ponížil se a setkával se s těmi posledními. Pokud je pro nás těžké volit druhé místo, upřednostňovat druhého člověka nebo se postavit na místo poslední, zkusme volit Boha, aby on byl tím prvním. V něm bude mít přednost kterýkoli náš bratr a naše sestra, a my budeme na tom jedině správném místě!